

gunstigt ind paa den norske Krone, endda stærkere end paa den danske. Men det maa i øvrigt være tilstrækkeligt til Affivelse af denne Helgenlegende at minde om, at de Kredse, hvis Tillid i denne Forbindelse er afgørende, er udenlandske Kapitalistkredse, hvis Tillid til Socialdemokratiet ikke paa Forhaand kan antages at være overvældende.

Imidlertid er det en Kendsgerning, at Kronen steg, og hvorfor? En af de sandsynligste Forklaringer paa den omtrent samtidig begyndte Stigning af den danske og den norske Valuta forekommer mig at være givet af en norsk Bankdirektør, der har paapeget, at man i Udlandets Finanskredse maaske i nogen Grad har regnet med, at de skandinaviske Kroner i det lange Løb vilde faa samme Skæbne, og at det derfor, naar den svenske Krone var bragt i Pari, laa nær at regne med, at den danske og den norske vilde følge efter. Om end dette vel neppe indeholder den fulde Forklaring, er der dog sikkert her peget paa et af de Momenter, der har haft væsentlig Betydning ved Igangsættelsen af Bevægelsen, hvortil vel i øvrigt ogsaa Valutaloven kan have medvirket noget, idet den af Udlandet er blevet betragtet som Udtryk for, at Nedskaerings-tendensen herhjemme ingen Mulighed havde for at sejre. Denne Slutning kan efter min Mening ikke med Rette drages af Valutaloven, men jeg forstaar meget vel, at Udlandet kan have opfattet Loven saaledes. Da den stærke Stigning begyndte, blev det fra konservativ Side i Skrift og i Tale sagt, at det var Regeringens og Rigsdagens Pligt at klare sig Valutapolitikens Maal og de Midler, man vilde bruge til at sikre Pariteten, og hvad man i det hele vilde foretage sig, naar denne var naaet. Statsministeren svarede, at Tiden var ikke inde dertil. Det ærede Medlem Hr. Rode ønskede, at Regeringen til Oktober skulde kunne møde med sin Plan — jeg tror endda, der blev sagt: senest til Oktober. Vi er nu i den sidste Halvdel af Oktober, og endnu foreligger der ingen Plan fra Regeringens Side. I April 1924 kaldtes denne Regering til dette Spørgsmaals Løsning, og endnu er Overvejelserne altsaa ikke endt. Ja, man kan virkelig sige meget om dette Ministerium, men den overilede Handlings Mænd kan man, i alt Fald paa dette Omraade, ikke kalde det.

Det første Resultat af Ministeriets Nølen blev Pausen omkring 90. Den var nødvendig, for at Regeringen kunde faa Tid til at tænke sig om. Den blev efter mit Skøn kostbar for det danske Erhvervsliv. Handel og Industri, Byggevirksomhed, alt maatte lammes under denne Usikkerhed.

Hvem vilde beordre en Maskine i Dag, hvis man om 14 Dage kunde vente at faa den betydeligt billigere? Hvem vilde begynde at bygge, hvem turde overhovedet disponere, hvor ikke Nødvendigheden drev ham? Og hvorledes gik det med Pristaldet? Ja, Engros-Priserne fulgte i en Række Fag forbavsende hurtigt med. Engros-Pristallet i Amerika ligger jo som bekendt paa ca. 160, og vort hjemlige Tal, som er bygget op paa ganske tilsvarende Maade, siges at ligge ved 188 à 188½, altsaa ca. 10 pCt. over det amerikanske, ret nøjende svarende til en Kroneværdi af omkring 90. Men Detailpriserne tøvede og maatte gøre det, thi hvad skulde der ske andet? Hvad betød denne Standsning, denne Vipping frem og tilbage mellem 93 og 89, var den en Station paa Vejen frem eller en Station paa Vejen tilbage? Hvem kunde sikre en Detaillist, at hans næste Indkøb ikke blev til betydeligt højere Pris end den øjeblikkelige? Derfor betød denne Usikkerhed en Hemning af Pristaldet, og dette var efter min Mening uheldigt, ikke mindst i een bestemt Henseende. Det kommende Februar-Pristal fastsættes jo som bekendt paa to Grundlag, det ene skabt af en Række Oplysninger, indhentede omkring 1. Oktober, og det andet af en tilsvarende Række Oplysninger, indhentede omkring den 1. Januar. Nu er det jo klart, at hvis Pristaldet havde faaet Lov at fortsætte uhindret, vilde det kommende Pristals første Element være blevet paavirket af Pristaldet i højere Grad, end det nu er Tilfældet. Vi faar altsaa nu som Følge af dette efter min Mening et højere Pristal til 1. Februar, end vi ellers vilde have faaet, og derfor bærer Regeringen sin meget væsentlige Del af Ansvaret.

Nu ved jeg vel, at der er andre, der ser anderledes paa denne Pause, at man har ment, at dette Pusterum var ønskeligt for Erhvervene, for at de kunde vente paa, at Priserne trak sig noget i Lave. Jeg tror efter det foran udviklede, at de under den efter mit Skøn med fuld Bevidsthed skabte Usikkerhed vilde have kunnet vente længe. Men jeg forstaar denne Tankerække for Industriens Vedkommende. Derimod maa jeg tilstaa, at Pausens Værdi for Landbruget har forekommet mig meget mindre indlysende. For Landbrugets lange Kreditter kan en Pause paa nogle Maaneder eller maaske et Aars Tid neppe have nogen større Værdi, Afskrivningsmulighederne indenfor et saa kort Tidsrum er ikke store. En stor Del af Produktionsmidlerne falder jo meget hurtigt med Verdensmarkedets Pris. Tilbage bliver Lønningerne, der dog